

Jaarverslag 2016

Inhoud

Vereniging	2
Bestuur	2
Leden.....	2
Financiën	2
Huishoudelijk reglement	2
Natuur en landschap: behoud en bescherming	3
Werkgroep Landschapsbeheer	3
Deelname Levend Landschap.....	3
Deelname klankbordgroep Bestemmingsplan Buitengebied Maasdriel.....	3
Aanwezigheid diverse bijeenkomsten	3
Flora en fauna: behoud en bescherming	3
Vogel- en plantenwerkgroep	3
Steenuilwerkgroep.....	4
Werkgroep Vlinders	4
Beverwerkgroep.....	4
Natuur en Landschap: voorlichting en public relations	5
Excursies.....	5
Communicatie	6
Lezingen	6
Ledenbetrokkenheid	6
Maatschappelijke stage	7
NME activiteiten	7
Cursus voor klompenpadvrijwilligers	7
Deelname Dwaalmarkt 2016.....	7

Vereniging

Bestuur

In 2016 nam tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) Henk van Eck afscheid van het bestuur. Henk heeft 25 jaar de rol van secretaris vervuld en was daarnaast actief in de werkgroep Landschapsbeheer. Het secretarisstokje werd overgenomen door Cassandra van Altena.

Rien Melis en Ton van Balken zijn tijdens de ALV toegetreden tot het bestuur. Beide heren hadden al eerder in het bestuur van de Natuurwacht gezeten. Rien heeft later in het jaar te kennen gegeven zijn bestuursfunctie toch neer te willen leggen. Het bestuur is sindsdien op zoek naar een opvolger.

Verder werd tijdens de ALV de voorzitter Harry Puijker herkozen als voorzitter.

Bestuurssamenstelling 2016:

- Harry Puijker (voorzitter)
- Cassandra van Altena (secretaris)
- Lot Tönis (penningmeester)
- Ton van Balken (algemeen bestuurslid)
- Harry Kolman (algemeen bestuurslid)
- Rien Melis (tussentijds bestuursfunctie neergelegd)
- Dirk Muller (algemeen bestuurslid)

Leden

In 2016 mochten wij 8 nieuwe leden verwelkomen. Deelname aan de Dwaalmarkt in mei 2016 leverde 4 nieuwe leden op. Helaas moesten wij ook van 8 leden afscheid nemen, om diverse redenen (verhuizing, financiën, overlijden). Het ledenaantal eindigde daarom in 2016 met de stand waar het mee begon: 214 leden.

Financiën

De Financiële situatie van de vereniging is erg goed te noemen. Het eigen vermogen is gegroeid naar € 25.000,- (was ruim €20.000,-). Dit is vooral te danken aan een grote gift.

De herdruk van het boek Bommelerwaard Natuurlijk en het op dit moment niet verkochte deel van deze boeken zorgde voor een negatief effect op het deel van het eigen vermogen wat besteed kan worden aan "Voorlichting en Public relations". De steenuilenwerkgroep heeft nog steeds een reserve van €1.000,00.

Huishoudelijk reglement

Het bestuur is bezig geweest met het opstellen van een Huishoudelijk Reglement. Dit zal tijdens de Algemene Ledenvergadering in 2017 aan de leden worden voorgelegd.

Natuur en landschap: behoud en bescherming

Werkgroep Landschapsbeheer

De werkgroep heeft in 2016 gewerkt in de Kloosterwiel in Zaltbommel, het Roomgat in Hedel, en de eendenkooi in Hedel. Ook werd de heemtuin en kruidentuin weer onderhouden. Naast de schapenweide is een ooievaarsnest geplaatst.

Eind 2016 is een nieuw contract getekend, waarin de Natuurwacht wederom het beheer van de Kloosterwiel voor een periode van 5 jaar door de gemeente heeft toegekend gekregen.

Deelnemers: coördinator Ton van Balken; ongeveer 18 vrijwilligers (wisselt per bijeenkomst) zijn actief in de werkgroep, waarvan 5 ook in de heemtuinploeg werken. In totaal zijn er ongeveer 10 vrijwilligers (wisselt per bijeenkomst) actief in de heemtuinploeg. Aantal werkdagen: 5 in Kloosterwiel, 2 in Eendenkooi Hedel, 2 in Roomgat, 6 in Heemtuin en Kruidentuin. Daarnaast werd vanaf oktober 2016 elke donderdag in de Kloosterwiel gewerkt.

Deelname Levend Landschap

Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG) stelt inwoners van dorpen in de gelegenheid landschappelijke projecten uit te voeren in en rond hun dorp via het project 'Levend Landschap'. In oktober 2016 is dit project gestart in Brakel. De Natuurwacht was aanwezig om samen met de inwoners te brainstormen over mogelijke projecten en de uitvoering daarvan. Dit heeft eind november geresulteerd in een ideeënlijst, die verspreid is onder de inwoners van Brakel.

Deelname klankbordgroep Bestemmingsplan Buitengebied Maasdriel

De Natuurwacht heeft in 2016 deelgenomen aan de klankbordgroep die opgericht was voor een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied in Maasdriel. Andere organisaties die deelnamen in deze groep waren onder andere ZLTO, Waterschap Rivierenland en de Capreton. De Natuurwacht is bij twee van de drie bijeenkomsten aanwezig geweest om de belangen van natuur en landschap te behartigen. Naar aanleiding van deze bijeenkomsten is een Nota van Uitgangspunten geformuleerd. Naar verwachting zal in 2017 het bestemmingsplan geactualiseerd worden.

Aanwezigheid diverse bijeenkomsten

Het bestuur vindt het belangrijk op de hoogte te blijven van natuurontwikkelingen in de Bommelerwaard. Bestuursleden zijn daarom aanwezig geweest bij bijeenkomsten georganiseerd door de gemeenten Zaltbommel en Maasdriel en diverse organisaties (o.a. GNMF, Capreton).

Flora en fauna: behoud en bescherming

Vogel- en plantenwerkgroep

De Vogel- en plantenwerkgroep heeft het afgelopen jaar 5 excursies gehouden. De waargenomen vogels en planten (en andere organismen) zijn verzameld en ingevoerd op

waarneming.nl. Verslagen van de excursies zijn terug te vinden op de website van de vereniging.

Leden: coördinator Dirk Muller en 7 overige werkgroepleden .

Aantal werkgroepdagen: 5

Steenuilwerkgroep

De werkgroep is de laatste weken van mei en de eerste weken van juni druk geweest met het controleren van de 65 nestkasten. In oktober zijn alle kasten weer klaar gemaakt voor het nieuwe seizoen. Totaal zijn er 16 jonge steenuilen (waarvan 3 dood) aangetroffen. Hadden we vorig jaar (2015) veel koud aangetroffen eieren, was dat dit jaar nauwelijks het geval. Veel kasten worden als slaapplek gebruikt door pa-steenuil. Veel meer dan enkele braakballen en veertjes tref je dan niet aan.

Ook dit jaar is een aantal kasten leeg gebleven of wordt bewoond door mezen of spreeuwen. Vooral spreeuwen brengen een enorme hoeveelheid nestmateriaal naar binnen. In een van de kasten heeft dit jaar een nest met Boomhommels gewoond. Gelukkig werd dat op tijd opgemerkt, want bovenop een ladder met een nest nijldige hommels... Ook werd in een van de kasten een volwaardig bijennest aangetroffen, prachtig om te zien zo'n bouwwerk van honingraten.

Er hangen nu (eind 2016) 68 steenuilen nestkasten in de Bommelerwaard. Dat wil zeggen, waar wij als werkgroep bemoeienis mee hebben en kasten van erfgenamen waar wij contact mee onderhouden. Er hangen (veel?) meer kasten in de Bommelerwaard. Zo nu en dan hoor je van mensen dat zij nog ergens een kast weten te hangen. Wij zijn vooral nieuwsgierig naar de resultaten van die, ons onbekende, kasten.

De oprichting van de steenuilwerkgroep is tot stand gekomen in samenwerking met de Capreton, maar sinds eind 2016 valt de werkgroep volledig onder de Natuurwacht.

Leden: De werkgroep bestaat uit 8 leden waarvan Harry Kolman de coördinator is.

Werkgroep Vlinders

De vlinderwerkgroep heeft voor het tweede jaar de soorten en aantallen vlinders geïntariseerd in de Lieskampen.

Het was een niet heel bijzonder vlinderjaar maar op sommige momenten wel spectaculair. De dagen in juni waren de bruine zandoogjes zeer talrijk aanwezig (totaal 1.744 geteld, vorig jaar 1.548). Het klein en groot koolwitje zijn minder gezien in 2016 dan in 2015. In 2016 is het aantal soorten op één na, het boomblauwtje, gelijk gebleven: 17 stuks (in totaal 2.214 vlinders), geteld tijdens 31 dagen tellingen.

Er zijn 2 excursies geweest, één in de Lieskampen en wij hebben wederom deelgenomen aan de Nachtvlindernacht.

Leden: coördinator Lot Tönis en 4 vaste werkgroepleden en een aantal incidenteel aanwezige enthousiaste personen.

Aantal bijeenkomsten: 31 tellingen

Beverwerkgroep

In 2016 zijn op de bekende locaties weer beversporen gevonden door de werkgroep (Kil van Hurwenen, Breemwaard, Hedelse Bovenwaard, Munnikenland, Gamerensche waarden).

Bijzonder waren de geurmerken (castoreum, of bevergeil) in het Munnikenland en de Kil van Hurwenen.

In april is in de Kil van Hurwenen bij een wissel een wildcamera geplaatst door Natuurwachter Harry Kolman. Hierop was een bever te zien, waarschijnlijk een zwanger vrouwtje.

In de zomer is twee keer een simultaantelling gehouden in de Kil van Hurwenen. De eerste avond zijn twee bevers gespot, de tweede avond helaas geen bevers gezien. Verder bleek de burcht die in 2015 in de Gamerensche waarden gevonden was nog steeds, of weer, in gebruik.

Leden: coördinator Cassandra van Altena en 6 overige werkgroepleden.

Aantal bijeenkomsten: 4 georganiseerde bijeenkomsten, daarnaast enkele zelfstandige uitstapjes van werkgroepleden.

Natuur en Landschap: voorlichting en public relations

Excursies

In 2016 zijn acht openbare excursies gegeven. Deze werden aangekondigd via de lokale kranten, social media, de website en de activiteitenagenda. De voor oktober geplande paddenstoelexcursie moest worden afgelast: door ongunstige weersomstandigheden was het paddenstoelaanbod slecht.

De vlinderwerkgroep organiseerde wederom een nachtvlinderexcursie tijdens de Nationale Nachtvlindernacht, waarbij weer de hulp werd ingeroepen van nachtvlinderexpert Paul Kreijger. Deelnemers waren erg onder de indruk van zijn meegebrachte demonstratiespullen (o.a. rupsen en cocons) en de vele vlinders met bijzondere namen die op het verlichte doek kwamen zitten. De werkgroep heeft ook een excursie in zijn werkgebied, de Lieskampen, georganiseerd om vlinders en libellen te bekijken.

De Nacht van de Nacht excursie is altijd een groot succes. Omdat er steeds meer deelnemers op deze excursie afkomen, was er in 2016 een maximum aantal deelnemers van 30 ingesteld en moest men zich voor de excursie aanmelden. Uiteindelijk gingen 32 deelnemers op nachtelijke excursie rond Slot Loevestein.

Naast deze openbare excursies werden er ook andere excursies gegeven, bijvoorbeeld voor oud-raadsleden van de gemeente Zaltbommel in het Munnikenland.

Datum excursie	Gebied	Aantal deelnemers	Thema
31 januari	Boezem van Brakel	6	(Winter)vogels
20 maart	Landgoed Brakel	14	Stinzenplanten
16 mei	Alem	21	Voorjaar (o.a. zwaluwen)
5 juni	Lieskampen	22	Vlinders en libellen
17 juli	Zaltbommel	15	Stadsnatuur
19 augustus	Kloosterwiel	15	Nationale Nachtvlindernacht

			(avondexcursie)
28 augustus	Zaltbommel/Zuilichem	5	Fietstocht rivierlandschap
29 oktober	Slot Loevestein	32	Nacht van de Nacht

Communicatie

De Natuurwacht communiceert regelmatig binnen en buiten de vereniging haar activiteiten. Hieronder volgt een overzicht van de communicatieactiviteiten.

Social media

Via social media zijn het afgelopen jaar meldingen gedaan over de activiteiten van de Natuurwacht, bijzondere waarnemingen en nieuws dat betrekking heeft op landschap en de natuur in de Bommelerwaard.

Facebook: 600 vrienden op 1 januari 2017

Auteurs: Dirk Muller en Cassandra van Altena

Twitter: 421 volgers op 1 januari 2017

Auteur: Dirk Muller

Website

12.783 maal is de website bezocht het afgelopen jaar, dat is een gemiddelde van 35 bezoeken per dag, maar liefst 86% van deze bezoekers is korter dan 30sec "aan boord". De programmatuur waarop de website draait, "Joomla", is dit jaar grondig ge-update. Voor deze klus is expertise ingehuurd. Met name gaat het dan om de veiligheid van de website te garanderen en daarmee hacken te voorkomen.

Communicatie naar leden

Twee keer per jaar wordt er een nieuwsbrief en een nieuwe activiteitenagenda uitgegeven aan de leden. Dit gebeurt per post of per e-mail aan de leden die hun e-mailadres hebben opgegeven.

Een nieuwe folder is uitgegeven, welke kan worden verspreid tijdens bijvoorbeeld excursies.

Lezingen

Na de Algemene Ledenvergadering op 9 maart 2016 werd een lezing gegeven door Blikonderwater. Met prachtige onderwaterfotografie en video's toonden zij de aanwezigen het leven onder de waterspiegel. Ook zijn er diverse lezingen gegeven over het boek 'Bommelerwaard Natuurlijk'.

Ledenbetrokkenheid

De Natuurwacht kent een groepje leden die zich actief bezig houdt met de vereniging: ze helpen een handje mee in het beheer van bijvoorbeeld de Kloosterwiel, of met de inventarisaties van flora en fauna. De Natuurwacht zou graag zien dat meer een actieve bijdrage leveren aan de vereniging.

Daartoe is in de nieuwsbrief van september 2016 een oproep geplaatst: leden die een bijdrage willen geven in wat voor vorm dan ook (een excursie of lezing geven, inventariseren, meehelpen in beheer, nestkasten van steenuilen controleren, etc.) werden opgeroepen zich vooral aan te melden. Dit heeft helaas niet geresulteerd in nieuwe actieve leden.

Begin 2016 werd gedacht aan een nieuwe werkgroep die zich richt op natuurfotografie; dit zou ook nieuwe (betrokken) leden kunnen aantrekken. De plannen voor deze werkgroep zijn voorlopig stilgelegd door gebrek aan mensen die dit kunnen trekken.

Maatschappelijke stage

Scholieren uit het voortgezet onderwijs kunnen bij non-profitorganisaties als vrijwilliger meelopen tijdens een maatschappelijke stage. In 2016 hebben 3 leerlingen van het Cambium bij de werkgroep Landschapsbeheer hun stage ingevuld.

NME activiteiten

Een van de bestuursleden, Harry Kolman, is actief vrijwilliger bij NME rivierenland, door met anderen samen struintochten met bijbehorende les en “buitenmiddagen” te houden voor het basisonderwijs en schooljeugd.

Cursus voor klompenpadvrijwilligers

Voor de vrijwilligers van het klompenpad ‘De Baanbreker’ is een cursus opgezet om hen meer kennis bij te brengen over natuur en landschap van de Bommelerwaard. Ook kennis van flora en fauna komt aan de orde. In 2016 zijn twee excursies gegeven en een cursusavond staat in februari 2017 staat in de planning. Natuurwacht krijgt voor deze cursus een vergoeding.

Deelname Dwaalmarkt 2016

De Dwaalmarkt werd op 28 mei 2016 voor het eerst georganiseerd door de initiatiefnemers van Dwaalroutes, een platform dat beleving langs de Waal (wandelroutes, fietsroutes, streekproducten) wil promoten. Geïnteresseerden van de markt konden kennismaken met alles wat de Waal en organisaties daarmee verbonden te bieden had. De Natuurwacht was aanwezig met een kraam, waarop onder andere het boek ‘Bommelerwaard Natuurlijk’, het wandelboekje ‘Landschapsroutes Bommelerwaard’, en de nieuwe folder van de Natuurwacht stonden gepresenteerd. Ook konden geïnteresseerden zich meteen aanmelden als lid, wat vier mensen hebben gedaan.